

Rekommendation om redogörelse för bindningar i kyrkan

16.3.2021

Kyrkostyrelsen
Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Innehåll

1 Inledning.....	3
2 Bindningar som ska anmälas.....	4
2.1 Ledningsuppgifter och förtroendeuppdrag	4
2.2 Betydande förmögenhet.....	4
2.3 Övriga bindningar	5
3 Redogörelseskyldiga	5
3.1 I församlingar och kyrkliga samfälligheter	6
3.2 I stiftet.....	6
3.3 I kyrkostyrelsen.....	7
4 Redogörelse för bindningar.....	8
4.1 Lämnande och behandling av redogörelse	8
4.2 Redogörelse för bindningar i förhållande till jäv.....	8
5 Register över bindningar.....	9
5.1 Allmänt	9
5.2 Principer för behandling av personuppgifter.....	10
5.3 Uppgifternas offentlighet och publicering för allmänheten, radering och lagring av uppgifter	11
Bilaga; Blankett för anmälan om bindningar.....	13

1 Inledning

Kyrkomötet beslutade den 15 november 2019 att be kyrkostyrelsen utreda vilken slags rekommendation som behöver utfärdas i kyrkan gällande de förtroendesvaldas och de ledande tjänsteinnehavares redogörelse för bindningar, samt vidta de åtgärder som krävs för att ta fram en rekommendation och anvisningar.

Med bindning avses en eventuell intressekonflikt. En intressekonflikt innebär å sin sida att omständigheterna skapar en risk för att den förtroendevaldas eller tjänsteinnehavarens främsta mål att fatta ett objektiva beslut påverkas av ett sekundärt mål, till exempel egen eller en närståendes fördel. Syftet med redogörelsen för bindningar är att främja ett öppet och transparent beslutsfattande samt trygga en oberoende och opartisk förvaltning. Redogörelsen för bindningar är nära förknippad med bestämmelserna om jäv för en förtroendevald eller tjänsteinnehavare. Det är ändå viktigt att särskilja begreppen jäv och bindning. Jäv handlar alltid om ett konstaterande av jäv hos en förtroendevald eller tjänsteinnehavare i samband med behandlingen av ett enskilt ärende, om jäv föreligger. Om en person är jävig på det sätt som avses i kyrkolagen (1054/1993) eller i förvaltningslagen (434/2003), kan personen inte alls delta i beredningen och behandlingen av ärendet.

I många kyrkliga samfälligheter och en del församlingar finns redan ett separat personregister över de förtroendevaldas bindningar eller så ingår bindningarna som de förtroendevalda anmält i registret över förtroendevalda. Syftet med denna rekommendation är att främja en enhetlig praxis vid redogörelse för bindningar och även uppmuntra till större öppenhet och transparens inom församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, stiftens och kyrkostyrelsens förvaltning.

I enlighet med kyrkomötets beslut bör redogörelsen för bindningar grunda sig på frivillighet, det vill säga samtycke från den förtroendevalda eller den ledande tjänsteinnehavaren. Eftersom det inte finns någon lagstadgad skyldighet till att redogöra för bindningar, kan en sådan skyldighet inte heller åläggas genom organets beslut. Även om församlingen, den kyrkliga samfälligheten, stiftets domkapitel eller kyrkostyrelsen har fattat ett beslut om praxis för redogörelse för bindningar, kan man inte rikta åtgärder mot en förtroendevald eller tjänsteinnehavare som vägrar lämna redogörelse för sina bindningar.

Om en församling, en kyrklig samfällighet, ett domkapitel eller kyrkostyrelsen beslutar att införa frivillig redogörelse för bindningar, bör föreskrifter för förfarandet, vilka bindningar som ska ingå i redogörelsen och den personuppgiftsansvariga inkluderas i förvaltningens interna föreskrifter, såsom i kyrkorådets, församlingsrådets eller det gemensamma kyrkorådets reglemente eller domkapitlets eller kyrkostyrelsens arbetsordning.

2 Bindningar som ska anmälas

2.1 Ledningsuppgifter och förtroendeuppdrag

Enligt rekommendationen ska en redogörelse för bindningar göras för en förtroendevalds eller en ledande tjänsteinnehavares lednings- eller förtroendeuppdrag i ett företag eller annan sammanslutning med näringsverksamhet. Med näringsverksamhet avses affärs- eller yrkesverksamhet. Skyldigheten att redogöra för ledningsuppgifter i företag och andra sammanslutningar med yrkes- och affärsverksamhet omfattar åtminstone uppdraget som verkställande direktör och vice verkställande direktör. Förtroendeuppdrag som ska anmälas i redogörelsen omfattar medlemskap i företagets eller annan sammanslutnings organ, främst i företagets styrelse, förvaltningsråd eller liknande organ.

Grunden för anmälan är sammanslutningens näringsverksamhet. Följaktligen behöver till exempel uppgifter om att en person är styrelsemedlem i ett bostadsaktiebolag inte anmälas.

2.2 Betydande förmögenhet

Enligt rekommendationen ska en redogörelse för bindningar i princip lämnas för sådana tillgångar och ägarandelar som förvärvats för affärs- eller placeringsverksamhet. Tillgångar och ägarandelar som inte förvärvats för ovannämnda syfte behöver inte anmälas. Anmälningsskyldigheten omfattar således inte en sedvanlig bostad eller fritidsfastighet som personen äger eller disponerar.

Ett aktieinnehav eller annat innehav, som ger en rösträtt på över 20 procent, anses vara betydande med tanke på anmälan om bindningar. Både direkta och indirekta innehav (till exempel via en sammanslutning eller ett dödsbo) ska enligt rekommendationen anmälas.

Det som ska uppges är innehavets art, var innehavet finns samt ägarandelen. Depositioner och fondandelar behöver inte anmälas.

Det rekommenderas att man också redogör för skulder, garantiförbindelser och andra ansvar som gäller affärs- eller placeringsverksamhet. Skulder och andra förbindelser som inte gäller ovannämnda verksamhet behöver inte anmälas. Följaktligen behöver man i sin redogörelse inte anmäla bindningar i samband med till exempel bostads-, bil- eller annat lån, om lånet inte gäller affärs- eller placeringsverksamhet. Vid anmälan om skuld eller annan ansvarsförbindelse ska skuldens storleksklass och grund framgå.

2.3 Övriga bindningar

En persons förenings- eller stiftelseverksamhet kan också vara av betydelse för bedömningen av opartiskhet vid beslut. Det rekommenderas att man redogör för bindningar som utifrån objektiv bedömning kan ha betydelse för skötseln av förtroende- eller tjänsteuppdrag. Sådana bindningar är exempelvis förtroendeuppdrag i andelslag, kommunala förtroendeuppdrag, uppdraget som verksamhetsledare eller ordförande för en förening, ledningsuppgifter i sådana kristna föreningar eller stiftelser som beviljas bidrag ur skattemedel, samt idkande av egen närings- eller yrkesverksamhet.

3 Redogörelseskyldiga

Vid utfärdandet av denna rekommendation har man ansett att det inte är ändamålsenligt med en praxis för anmälan om bindningar som omfattar alla förtroendevalda eller tjänsteinnehavare. Till exempel är en medlem av kyrkofullmäktige, det gemensamma kyrkofullmäktige och stiftsfullmäktige jävigt endast om ärendet gäller personen själv eller en i förvaltningslagen avsedd närstående till honom eller henne. Ett kyrkomötesombud är jävigt endast när ärendet gäller honom eller henne personligen. Sålunda ger bindningar som gäller företags-, förenings- eller stiftelseverksamhet vanligtvis inte upphov till jäv.

Däremot är det aktuellt med en revidering av arbetsordningen för kyrkomötet, för att kyrkomötet ska kunna ge egna, interna anvisningar för redogörelse för bindningar.

Bland tjänsteinnehavare skulle skyldigheten att redogöra för bindningar gälla ledande tjänsteinnehavare, som genom sin ställning verkar i ett centralt organ, eller som genom delegering har tilldelats betydande självständig beslutanderätt.

Rekommendationen om att redogöra för bindningar gäller endast den ifrågavarande förtroendevaldas eller tjänsteinnehavarens egna bindningar. Sålunda lämnas inga redogörelser för bindningar som gäller närstående personers medlemskap eller ägoförhållanden.

3.1 I församlingar och kyrkliga samfälligheter

I församlingar och kyrkliga samfälligheter ska redogörelse för bindningar göras av kyrkorådets, församlingsrådets eller det gemensamma kyrkorådets ordförande, vice ordförande och medlem och medlemmarnas personliga ersättare. Dessutom rekommenderas det att kyrkofullmäktiges eller det gemensamma kyrkofullmäktiges ordförande och vice ordförande, som också har närvaro- och yttranderätt på kyrkorådets/det gemensamma kyrkorådets möte, redogör för eventuella bindningar. Om beslutanderätten till en betydande del har delegerats till en direktion som är underställd kyrkorådet, till exempel direktionen för fastighetsväsendet, finns det skäl att också be direktionens medlemmar eller åtminstone direktionens ordförande och vice ordförande att redogöra för sina bindningar. Om kyrkorådet eller församlingsrådet har delats in i sektioner, tillämpas på sektionerna det som föreskrivs om kyrkoråd i 10 kap. 3 § 4 mom. i kyrkolagen.

Enligt denna rekommendation ska man begära en redogörelse för bindningar, utöver av kyrkoherden, också av ekonomichefen, ekonomidirektören, förvaltningsdirektören, fastighetsdirektören samt av en sådan ledande tjänsteinnehavare, till vilken delegerats betydande beslutanderätt eller som regelbundet föredrar ärenden.

3.2 I stiftet

I stiftet rekommenderas det att man begär en redogörelse för bindningar av domkapitlets medlemmar och stiftsfullmäktiges ordförande och vice ordförande, som har närvaro- och yttranderätt vid domkapitlets sammanträde.

Om någon annan tjänsteinnehavare vid domkapitlet har en omfattande skyldighet att föredra ärenden eller har delegerats betydande beslutanderätt, finns det skäl att överväga om även denna ska ombes lämna redogörelse för bindningar.

3.3 I kyrkostyrelsen

I kyrkostyrelsen bör en redogörelse för bindningar begäras av medlemmarna i kyrkostyrelsens plenum och medlemmarna i ämbetskollegiet, det vill säga kanslicheferna och ecklesiastikråden som fungerar som avdelningschefer. Dessutom begärs en redogörelse för bindningar av övriga ledande tjänsteinnehavare, vilka enligt 20 § i arbetsordningen för kyrkostyrelsen omfattar:

- 2) ledande tjänst vid specialenhet,
- 3) tjänsten som personalchef,
- 4) tjänsten som förvaltningschef,
- 5) tjänsten som generalsekreterare för kyrkomötet.

Också dataadministrationschefen som arbetar på ekonomiavdelningen kan jämföras med en ledande tjänsteinnehavare.

Det finns också skäl att begära en redogörelse för bindningar av ordförandena och medlemmarna i kyrkostyrelsens direktioner, direktionen för Kyrkans servicecentral och direktionen för Kyrkans pensionsfond.

Kyrkostyrelsens framställning 10/2020, som för tillfället är under behandling i kyrkomötet, innehåller ett förslag till lag om evangelisk-lutherska kyrkans pensionsfond. Lagen i fråga omfattar också en bestämmelse om en förteckning över förtroendeuppdrag. Enligt bestämmelsen ska Kyrkans pensionsfond föra en uppdaterad offentlig förteckning, ur vilken framgår följande uppgifter om medlemmarna i direktionen för pensionsfonden samt direktören för pensionsfonden: medlemskap i styrelser, förvaltningsråd eller andra jämförbara organ vid övriga ekonomiskt eller samhällsligt betydande sammanslutningar eller stiftelser, med undantag av medlemskap i styrelser för bostadsaktiebolag. I förteckningen upptas också följande uppgifter om övriga anställda vid Kyrkans pensionsfond som hör till den högsta ledningen eller bereder eller fattar investeringsbeslut på ledningens vägnar: medlemskap i styrelser, förvaltningsråd eller andra jämförbara organ vid övriga sammanslutningar eller stiftelser som är förknippade med personernas arbetsuppgifter, med undantag av medlemskap i styrelser för bostadsaktiebolag.

4 Redogörelse för bindningar

4.1 Lämnande och behandling av redogörelse

Redogörelse för bindningar ska lämnas till det organ i församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna som ansvarar för intern revision. Redogörelse för bindningar lämnas i stiftet till den tjänsteinnehavare som fastställts av domkapitlet, till exempel den tjänsteinnehavare som fungerar som sekreterare för domkapitlet, och i kyrkostyrelsen till kontrollern.

Redogörelserna för bindningar sammanställs i ett personregister, vilket beskrivs närmare i kapitel 5.

Enligt rekommendationen ska redogörelse lämnas inom två månader från det att personen har valts till förtroendeuppdraget eller tjänsteinnehavarens anställningsförhållande har inletts.

Redogörelse för bindningar grundar sig på samtycke från den förtroendevalda och den ledande tjänsteinnehavaren. Om en person inte lämnar en redogörelse för bindningar, kan man utifrån denna grund inte rikta några åtgärder mot honom eller henne. Den förtroendevalda eller den ledande tjänsteinnehavaren kan också meddela att han eller hon saknar sådana bindningar som avses ovan i kapitel 2.

Det rekommenderas att den förtroendevalda och den ledande tjänsteinnehavaren kompletterar eller ändrar de anmälda uppgifterna vid behov. Den som lämnar redogörelse för bindningar ansvarar för att uppgifterna är korrekta och uppdaterade.

Det rekommenderas också att det uppdaterade registret över bindningar cirka en gång per år lämnas för kännedom till kyrkofullmäktige, det gemensamma kyrkofullmäktige, församlingsrådet, domkapitlet eller kyrkostyrelsens plenum.

4.2 Redogörelse för bindningar i förhållande till jäv

Helheten som gäller redogörelse för bindningar är förknippad med bestämmelserna om jäv, men begreppen jäv och bindningar ska särskiljas. Jäv handlar alltid om ett konstaterande av jäv hos en förtroendevald eller tjänsteinnehavare i samband med behandlingen av ett enskilt ärende, om jäv föreligger. Om en person är jävig på det sätt som avses i förvaltningslagen, kan personen inte alls delta i beredningen och behandlingen av ärendet.

Kyrkomötets förvaltningsutskott framhöll i sitt betänkande 2/2019 att det är viktigt att redogörelsen för bindningar inte skapar en bild av att bindningar är olämpliga eller att man behöver begränsa medborgarnas ekonomiska och samhällseliga aktivitet. Grundlagen skyddar medborgarnas organisationsfrihet samt företagsverksamhet. Redogörelse för bindningar och existerande bindningar gör inte automatiskt personen jävig i församlingens förvaltning. Jäv granskas alltid från fall till fall i samband med ärendet som behandlas. Bindningar kan utgöra jäv endast om bindningen innehåller ett sådant beroendeförhållande till ärendet under behandling, som uppfyller en jävsgrund i enlighet med förvaltningslagen. Då bindningarna anmäls frivilligt, bör man se till att anmälningarna inte används för ändamål som motverkar deras syfte (sida 2 i betänkandet).

En förtroendevalds eller tjänsteinnehavares jäv granskas alltid i samband med behandlingen av ett enskilt ärende. En jävig person kan inte delta i behandlingen av ärendet eller beslutet i det. Kyrkans förtroendevalda har tjänsteansvar. Redogörelsen för bindningar ersätter inte skyldigheten att anmäla om jäv, utan bestämmelserna i kyrkolagen och förvaltningslagen ålägger varje förtroendevald och tjänsteinnehavare att själv anmäla och beakta sitt jäv i behandlingen av ett ärende. Redogörelsen för bindningar ersätter inte heller en tjänsteinnehavares skyldighet att anhålla om tillstånd för bisyssla eller göra en anmälan om bisyssla, om vilket föreskrivs i 6 kap. 30 § i kyrkolagen.

5 Register över bindningar

5.1 Allmänt

Det rekommenderas att församlingen, den kyrkliga samfälligheten, domkapitlet och kyrkostyrelsen (härefter *den personuppgiftsansvariga*) för ett separat register över redogörelserna för bindningar, där uppgifterna om de bindningar som de förtroendevalda och de ledande tjänsteinnehavarna har anmält lagras. De frivilliga anmälningarna utgör ett personregister, som omfattas av de förpliktelser som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (den allmänna dataskyddsförordningen) och i dataskyddslagen (1050/2018).

Den personuppgiftsansvariga har med stöd av dataskyddsförordningen rätt att i registret över bindningar behandla endast de uppgifter som är nödvändiga för att redogöra för bindningar. Den personuppgiftsansvariga kan därmed inte i registret över bindningar uppta uppgifter som är irrelevanta ur bindningsperspektiv, även om sådana uppgifter skulle ha anmälts. Den personuppgiftsansvariga ska därmed bedöma vilka uppgifter som ska anmälas som bindningar.

Redogörelserna för bindningar kan också innehålla sekretessbelagd information. Sekretessbelagd information eller onödiga personuppgifter får inte publiceras i det offentliga datanätet.

Ändringar och kompletteringar av bindningarna ska utan dröjsmål lagras i registret över bindningar. Ändringar som gjorts i registret över bindningar delges organen för kännedom enligt samma tidsschema som registret kompletteras med nya uppgifter, det vill säga till exempel en gång per år.

Vid mottagandet av redogörelser för bindningar ska de registrerade i enlighet med artikel 13 i dataskyddsförordningen informeras bland annat om sin rätt att återkalla sitt samtycke när som helst och konsekvenserna av återkallelsen av samtycke.

5.2 Principer för behandling av personuppgifter

Behandlingen av personuppgifter i registret över bindningar ska grunda sig på artikel 6 punkt 1 a i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen av personuppgifter är laglig om den registrerade har gett sitt samtycke till att personuppgifterna behandlas.

Vid behandlingen av personuppgifter ska följande principer i den allmänna dataskyddsförordningen följas:

1. Principen om laglighet, korrekthet och öppenhet vid behandling av personuppgifter förutsätter att behandlingen av personuppgifter sker lagligt och öppet i förhållande till den registrerade. En öppen behandling av personuppgifter innebär att den registrerade får information om behandling av personuppgifter som gäller honom eller henne.
2. Kravet på ändamålsbegränsning betyder att personuppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål, och att personuppgifterna inte senare får behandlas på sätt som är oförenliga med dessa ändamål.

-
3. Enligt principen om uppgiftsminimering ska personuppgifterna som samlas in vara adekvata, relevanta och nödvändiga för det ändamål för vilket de behandlas. I registret ska antecknas endast de bindningar som enligt en objektiv bedömning kan ha betydelse för skötseln av förtroendeuppdraget eller tjänsteuppdraget.
 4. Principen om uppgifternas korrekthet betyder att den personuppgiftsansvariga ska sörja för att uppgifterna är korrekta. Uppgifter som är ofullständiga och felaktiga i förhållande till ändamålet för behandlingen ska korrigeras eller raderas utan dröjsmål. Uppgifterna i registret ska vara uppdaterade.
 5. Enligt principen om lagringsminimering kan personuppgifterna lagras i en sådan form, där den registrerade kan identifieras endast så länge som detta är nödvändigt för att uppfylla ändamålet för behandlingen. Uppgifterna kan dock lagras längre om uppgifterna endast behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller om uppgifterna används för historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål.
 6. Principen om integritet och konfidentialitet betonar en säker behandling av personuppgifterna.

Enligt dataskyddsförordningen ansvarar den personuppgiftsansvarige för att principerna och kraven följs. Den personuppgiftsansvarige ska också kunna bevisa att behandlingen av personuppgifter sker i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen.

Den personuppgiftsansvarige bär ansvar för att registret över bindningar är uppdaterat och innehåller felfria uppgifter. Den personuppgiftsansvarige ska utan onödigt dröjsmål på eget initiativ eller på begäran av den registrerade korrigera, radera eller komplettera en personuppgift i registret som är felaktig, onödig, bristfällig eller föråldrad i förhållande till ändamålet för behandlingen. Den personuppgiftsansvarige ska också förhindra spridningen av en sådan uppgift, om uppgiften kan äventyra den registrerades integritetsskydd eller rättigheter. Detta betyder att nya anmälningar, ändringar och kompletteringar utan dröjsmål ska lagras i registret.

5.3 Uppgifternas offentlighet och publicering för allmänheten, radering och lagring av uppgifter

Uppgifterna i redogörelse för bindningar är offentliga, om inte sekretessbestämmelserna stipulerar annorlunda. Till exempel en styrelsepost i en registrerad förening eller stiftelse är en offentlig uppgift som finns antecknad i föreningsregistret. Sekretessbelagda uppgifter är

däremot bland annat uppgifter om en persons totala förmögenhet och ekonomiska ställning (OffL 24 § 1 mom. 23 punkten) samt uppgifter om en persons deltagande i föreningsverksamhet eller fritidssysselsättningar (OffL 24 § 1 mom. 32 punkten).

På utlämnande och överlåtande av uppgifter ur en myndighets personregister tillämpas offentlighetslagen. Bestämmelserna i offentlighetslagen (16 § 3 mom.) tillämpas när uppgifter begärs i form av kopia, utskrift eller i elektronisk form, till exempel via e-post. I sådana fall ska den personuppgiftsansvarige utreda mottagarens rätt att behandla de begärda personuppgifterna och deras användningsändamål. Uppgifter kan lämnas ut endast om mottagarens rätt att behandla personuppgifter är förenlig med dataskyddsförordningen, dataskyddslagen eller annan lagstiftning. Personuppgifter får dock lämnas ut för direktmarknadsföring och opinions- och marknadsundersökningar endast om detta föreskrivits separat eller med den registrerades samtycke.

Lagring av uppgifterna så att de är tillgängliga för allmänheten i datanätet förutsätter samtycke från den som lämnar anmälan. Sekretessbelagda eller onödiga personuppgifter får inte heller i detta fall publiceras i det allmänna datanätet. Uppgifterna om bindningar ska raderas ur registret och ur det allmänna datanätet när förtroendeuppdraget eller tjänsteförhållande upphör eller på den registrerades begäran eller när denna återkallar sitt samtycke. Den ursprungliga redogörelsen för bindningar och dess ändringar ska också förstöras, om inte annat har fastställts i arkivbildningsplanen. Om personen som lämnat redogörelse för bindningar återkallar sitt samtycke, ska också redogörelsen för bindningar omedelbart förstöras.

Bilaga; Blankett för anmälan om bindningar

Redogörelse för bindningar

Med denna blankett görs en frivillig redogörelse för bindningar till församlingen eller den kyrkliga samfälligheten. Uppgifterna om bindningar lagras i det register över bindningar som förs av församlingen/den kyrkliga samfälligheten och vars uppgifter delges kyrkofullmäktige eller det gemensamma kyrkofullmäktige eller församlingsrådet för kännedom.

Personuppgifter för den som gör anmälan

Efternamn: _____

Förnamn: _____

Förtroendeuppdrag eller tjänsteuppgift i församlingen eller den kyrkliga samfälligheten:

Bindningar som ska anmälas

Lednings- och förtroendeuppdrag i företag eller andra sammanslutningar som bedriver näringsverksamhet (Företagets eller sammanslutningens namn, bransch, personens uppgift i företaget eller sammanslutningen):

Betydande förmögenhet:

Annan bindning som kan ha betydelse för skötseln av förtroende- eller tjänsteuppdraget:

Publicering av uppgifter

Jag samtycker till att mina uppgifter om bindningar publiceras i det allmänna datanätet

Mina uppgifter om bindningar får inte publiceras i det allmänna datanätet

Jag har tagit del av dataskyddsbeskrivningen för registret över bindningar

Datum och underskrift _____

Församlingen eller den kyrkliga samfälligheten fyller i:

Mottaget (datum): _____

Uppgifterna publicerade i det allmänna datanätet utifrån samtycke (datum): _____

Har delgetts kyrkofullmäktige/det gemensamma kyrkofullmäktige för kännedom (datum):
